

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Het mbo is onmisbaar voor Nederland. Met meer dan 470.000 mbo-studenten en 51 mbo-instellingen leiden we de vakmensen op die Nederland draaiende houden: in de zorg, techniek, bouw en het onderwijs. Ons mbo is een centrale pijler onder de arbeidsmarkt en biedt studenten en werkenden kansen op persoonlijke ontwikkeling, doorstroom en duurzame deelname aan de samenleving. Mede dankzij dit sterke mbo staat Nederland in de Europese kopgroep, bijvoorbeeld met een lage jeugdwerkloosheid. Juist daarom moet de bekostiging toekomstbestendig zijn en een stevige basis vormen voor innovatief beroepsonderwijs. In het rondetafelgesprek gaat u hierover in gesprek. De MBO Raad steunt de richting van de nieuwe bekostigingssystematiek, zoals die voor de zomer met uw Kamer is gedeeld.

De noodzaak tot herziening is urgent. De huidige bekostiging beweegt te sterk mee met dalende studentenaantallen, terwijl een belangrijk deel van de vaste lasten voor mbo-instellingen onverminderd hoog blijft. In bepaalde regio's is de daling groter dan elders. Dit zet een sterk en passend onderwijsaanbod overal in het land onder druk. Zonder aanpassing dreigt verschraving: minder opleidingen, langere reistijden en minder kansen voor studenten. De huidige systematiek voor de mbo-bekostiging kent bovendien geen vaste voet, zoals die binnen het wo en hbo wel geldt. Hierdoor ontbreekt een voorspelbare basis in de financiering van instellingen.

Goed en toegankelijk onderwijs overal in Nederland

Dankzij de toegankelijkheidstoeslag waarborgt het herzieningsvoorstel bereikbaar beroepsonderwijs in alle regio's van Nederland. Daarmee draagt het bij aan een robuuste arbeidsmarkt, kansengelijkheid en de leefbaarheid van regio's aan de randen van het land, in lijn met het Nationaal Programma Vitale Regio's. Mbo-instellingen zijn daarin een cruciale spil: wij zijn belangrijke werkgevers en leiden studenten op voor de banen van de toekomst. Een landelijk dekkend mbo-opleidingsaanbod is bovendien essentieel voor kansengelijkheid, omdat langere reistijden het risico vergroten dat kwetsbare jongeren uitvallen.

Meer voorspelbare en stabiele financiering voor het mbo

De introductie van een vaste voet en het opnemen van een deel van de kwaliteitsgelden in de lumpsum zorgen voor meer voorspelbare en stabiele financiering voor het mbo. Dit helpt instellingen om langetermijninvesteringen te doen in docenten, studenten en het vernieuwen van het opleidingsaanbod, maar ook in thema's als onderwijskwaliteit, kansengelijkheid en aansluiting op de arbeidsmarkt. De introductie van een vaste voet zorgt ervoor dat de bekostiging van het mbo dichter zal aansluiten bij die van het hbo en wo.

Klaar voor de arbeidsmarkt van de toekomst met het samenwerkingsbudget

Het herzieningsvoorstel laat een deel van de bekostiging over voor de overheid om op te sturen. Dit gaat vanaf 2029 via een zogenoemd samenwerkingsbudget van 200 miljoen euro. In tijden van ingrijpende veranderingen in de economie en arbeidsmarkt helpen deze middelen om gezamenlijk te kijken naar de arbeidsmarktvraag en het opleidingsaanbod dat daarbij past, nu en in de toekomst. Daarmee zal het een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de talentenstrategie. Ook geeft dit instrument een impuls aan het bestaande traject “regie nemen”, waarbij de sector toewerkt naar het toekomstbestendig maken van het onderwijsaanbod. Tot slot geeft het samenwerkingsbudget samen met de introductie van een vaste voet invulling aan de wens om minder eenzijdig te sturen op concurrentie. Het zorgt voor een financiële prikkel in het stelsel die gericht is op regionale of sectorale (zijnde bovenregionale) vormen van samenwerking tussen mbo-instellingen en het bedrijfsleven.

Andere verdeling van middelen

Een herziening van de bekostiging binnen de huidige financiële kaders betekent dat de beschikbare middelen anders worden verdeeld. Voor instellingen uit regio's met dalende studentenaantallen maken de extra middelen het verschil tussen het wel of niet adequaat kunnen invullen van hun maatschappelijke taak in alle regio's van Nederland. Voor andere instellingen zullen de voorstellen echter negatieve financiële gevolgen hebben. Dat roept begrijpelijke vragen op. Juist daarom vindt de MBO Raad een zorgvuldige invoering, met voldoende tijd en duidelijkheid voor instellingen, essentieel. Om de financiële gevolgen te dempen gaat het voorstel uit van een stapsgewijze invoering binnen een tijdspad van vier jaar. De negatieve herverdeel effecten van de stelselwijziging zijn gemaximeerd tot 4 maal 1% van de huidige financiering.

Ondanks deze dempende effecten zal de stelselwijziging voor sommige instellingen merkbare gevolgen hebben. Als MBO Raad zijn we op een pragmatische manier uitgegaan van de huidige financiële kaders, mede uit erkentelijkheid voor de forse inspanningen die al zijn gedaan om de miljardenbezuinigingen op onderwijs te herstellen. Mocht een Kamermeerderheid bestaan om additionele middelen te vinden om een structurele investering in de bekostiging van het mbo te doen, dan zou dat (een deel van) die impact weg kunnen nemen.

De MBO Raad steunt de richting van het bekostigingsvoorstel omdat deze binnen de financiële kaders een antwoord biedt op een aantal van de fundamentele uitdagingen waar het mbo voor staat. De introductie van een vaste voet brengt meer voorspelbare en stabiele financiering. Het samenwerkingsbudget in combinatie met de uitvoering van de talentstrategie zorgt ervoor dat het mbo een impuls kan geven aan de onderlinge samenwerking en aan het werken aan de arbeidsmarkt van de toekomst. Dit sluit naadloos aan bij het traject “zelf regie nemen” van de mbo-sector. De toegankelijkheidsopslag waarborgt een goed opleidingsaanbod in elke regio. Samen met de introductie van de vergoeding van de leermiddelen voor minderjarige studenten draagt dit bij aan het verbeteren van de kansengelijkheid.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Lyle Muns – Public Affairs, l.muns@mboraad.nl, 06-86802591.